

**PATATES HALKA ÇÜRÜKLÜĞÜ ETMENİNİN ERADİKASYONU VE
YAYILMASININ ÖNLENMESİ İÇİN ALINACAK TEDBİRLER
HAKKINDA YÖNETMELİK**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, patates halka çürüklüğü hastalığına neden olan *Clavibacter sepedonicus*'un yeri ve yayılış alanlarının tespiti, mücadelesi ve yayılmasını engellemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, patates halka çürüklüğü hastalığına neden olan *Clavibacter sepedonicus*'un sürveyi, tespit edilmesi, mücadelesi, yayılmasının engellenmesi ve eradike edilmesi hususlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 15 inci maddesi ile 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Araştırma Enstitüsü: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitülerini,

b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

c) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

ç) KASK sistemi: İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından karantinaya tabi zararlı organizmalarda yürütülen sürvey çalışmalarının ve bulaşık alan bilgilerinin kayıt altına alındığı Tarım Bilgi Sisteminde yer alan karantinaya tabi zararlı organizma sürveyi kayıt sistemini,

d) Kendi gelen bitkiler: Ekimi yapılmadan üretim yerlerinde kendiliğinden yetişen/çıktı yapan konukçu bitkileri (*Solanum tuberosum* L.),

e) Klonal seleksiyon: Vejetatif yoldan üretilen tohumluk patateslerden, aynı yetiştirme ortamında mukayeseleri sonucunda en iyilerin seçimine yönelik yapılan seleksiyonu,

f) Konukçu bitkiler: Tohumlar dışındaki *Solanum tuberosum* L. bitkilerini,

g) Laboratuvar: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitü ve zirai karantina müdürlüklerinin laboratuvarları ile bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarları,

ğ) Lot: Bir sevkiyatın, tek bir ürünün bileşim ve orjin olarak homojen yapıda olduğu belli sayıdaki birimini,

h) Mikro bitki: Yumru oluşturan *Solanum* türlerinin mini yumruları dahil, in vitro bitkileri,

ı) Müdürlük: İl ve ilçe tarım ve orman müdürlüklerini,

i) Sürvey: Bir alanda hangi türlerin var olduğunu ya da zararlı organizma popülasyonunun özelliklerini belirlemek için belirli bir süre boyunca yürütülen resmî prosedürü,

j) Temel tohumluk: Çeşidin ve bitki sağlığının korunması için kabul edilen uygulamalara göre üretilmiş, başlıca amacı sertifikalı tohumluk patates üretimi olan ve resmî kontroller sonucunda, 10/4/2011 tarihli ve 27901 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tohumluk Patates Sertifikasyonu ve Pazarlaması Yönetmeliğinde temel tohumluk patatesler için ortaya konan standartları karşıladığı tespit edilen patates yumrularını,

k) Üretildiği yerde dikimi yapılacak yumrular: Belirli bir üretim yerinde üretilen ve o yerde daimi olarak kalması amaçlanan ve sertifikalandırılması amaçlanmayan yumruları,

l) Yüksek düzeyde bulaşık alan: 10 yıldan uzun bir süre boyunca devam eden yıllık sürveyler sırasında tespit edilen salgın yerlerinin sayısının *Clavibacter sepedonicus*'un birden fazla yerde mevcut olduğunu gösterdiği ve zararlı organizmanın resmî denetim altında olmayan üretim alanlarında da mevcut olduğunun göz ardı edilemediği bir alanı,

m) Zararlı organizma: Patateste halka çürüklüğü hastalığına neden olan *Clavibacter sepedonicus*'u (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouiou vd. 2018,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürveyler ve Sürvey Sonuçlarının Bildirimi

Sürveyler

MADDE 4- (1) Müdürlük, konukçu bitkilerde, zararlı organizmanın resmî sürveylerini aşağıdaki koşullara uygun olarak her yıl yapar:

a) Dikim amaçlı olarak kullanılması amaçlanmayan yumrulara yapılacak sürveyler aşağıdakileri kapsar:

1) Depodaki yumru lotlarından veya patates bitkilerinin saplarının kuruduğu dönemden hasata kadar geçen süre içerisindeki mümkün olan en geç dönemde, tarladaki yumrulardan numune alınır.

2) Zararlı organizmanın belirtilerinin görsel olarak tanımlanmasının mümkün olduğu durumlarda tarlada patates bitkilerinin görsel muayenesi yapılır ve uygun olması halinde zararlı organizmanın belirtilerini tespit etmek için kesilmiş yumrulara da görsel muayene yapılır.

b) Üretildikleri yerlerde dikimi yapılacaklar haricinde, dikim amaçlı yumrular için yapılacak sürveylerde, sistematik olarak tarlada patates bitkilerinin ve depodaki lotların görsel muayenesi yapılır. Depodaki yumru lotlarından veya patates bitkilerinin saplarının kuruduğu dönemden hasata kadar geçen sürede, mümkün olan en geç dönemde, tarladaki yumrulardan numune alınır.

c) Üretildikleri yerlerde dikimi yapılacak yumrular için yapılacak sürveylerde; zararlı organizmanın varlığına ilişkin belirlenmiş risk esaslı sürveyler gerçekleştirilir ve aşağıda yer alan koşulları kapsar:

1) Depodaki yumru lotlarından veya patates bitkilerinin saplarının kuruduğu dönemden hasata kadar geçen süre içerisinde, mümkün olan en geç dönemde, tarladaki yumrulardan numune alınır.

2) Zararlı organizmanın belirtilerinin görsel olarak tanımlanmasının mümkün olduğu durumlarda tarlada patates bitkilerinin görsel muayenesi yapılır ve uygun olması halinde zararlı organizmanın belirtilerini tespit etmek için kesilmiş yumrulara da görsel muayene yapılır.

ç) Yumrular haricinde konukçu bitkilerde yapılacak sürveyler ve örneklemeler, bu bitkilerde zararlı organizmanın tanımlayabilmek için uygun metotlar kullanılarak yapılır.

(2) Numunelerin toplandığı yer, zamanlama ve numune sayısı, illerdeki patates üretim sistemleri dikkate alınarak, bilimsel ve istatistiksel ilkelere ve zararlı organizmanın biyolojisine dayanarak Genel Müdürlük tarafından planlanır.

Sürvey sonuçlarının bildirimi

MADDE 5- (1) Müdürlükler, bir önceki yılda gerçekleştirilen yıllık sürveylerin sonuçlarını her yıl 31 Aralık tarihine kadar Ek-2’de yer alan formata uygun olarak Genel Müdürlüğe bildirir ve KASK sistemine veri girişlerini yapar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tespit ve Alınacak Tedbirler

Tespit

MADDE 6- (1) Müdürlükler, sürveylerde toplanan örnekleri, EK-1’in 2.1 inci maddesinde yer alan tespit testlerinin yapılması için ilgili laboratuvara gönderir.

Zararlı organizma şüphesi halinde alınacak tedbirler

MADDE 7- (1) Müdürlükler, tespit testleri sonuçlanıncaya kadar aşağıda yer alan tedbirleri alır:

a) Zararlı organizmanın yayılması için tanımlanabilir bir riskin olmadığı ortaya konulmuş yerlerde Bakanlığın kontrolü altında bulunan konukçu bitkiler hariç, numunelerin alındığı tüm ürünler, lotlar veya sevkiyatlardaki konukçu bitkilerin bir yerden bir yere naklini yasaklar.

b) Şüpheli bulgunun kaynağını takip eder.

c) (a) bendinde atıfta bulunulan numunelerin alındığı üretim yerinde üretilen, (a) bendinde belirtilenler dışında, herhangi bir konukçu bitkinin bir yerden diğerine nakli için gereken resmî kontrolleri yapar.

(2) Tespit testlerinin sonuçları beklenirken, ilgili kurumlar aşağıda yer alan materyal ve dokümanın tamamını alıkoyar ve muhafaza edilmesini sağlar:

a) Örnekleme yapıldığı yerde kalan tüm yumrular ve mümkünse geride kalan tüm bitkiler.

b) Testlemede kullanılan, artan tüm bitki ekstraktları, DNA ekstraktları ve ek olarak hazırlanmış materyal.

c) Uygun olduğunda saf kültür.

ç) İlgili tüm belgeler.

(3) Zararlı organizmanın varlığına dair şüphenin EK-1'in 1.1 inci maddesi uyarınca doğrulanması durumunda, müdürlükler, yürütülen sürveylerde alınan numuneleri EK-1'de atıfta bulunan testlerin yapılması ve zararlı organizmanın varlığının doğrulanması veya reddedilmesi amacıyla laboratuvara gönderir.

Zararlı organizma tespiti halinde alınacak tedbirler

MADDE 8- (1) Zararlı organizmanın varlığının EK-1'in 1.2 nci veya 1.3 üncü maddeleri uyarınca doğrulanması durumunda, bu madde kapsamındaki tedbirler uygulanır.

(2) Müdürlük, zararlı organizmanın olası yayılımını belirlemek için EK-3'ün 1 inci maddesinde yer alan unsurları dikkate alarak, gecikmeksizin sınırlandırılmış bir alan oluşturur.

(3) Sınırlandırılmış alan, bulaşık bir bölge ve gerektiğinde bitki sağlığı riskine karşılık bulaşık alanın etrafında bir tampon bölge içerir.

(4) Bulaşık alan, aşağıdaki unsurların tümünü kapsar:

a) Bulaşık olduğu belirlenmiş bir bitki örneğinin alındığı konukçu bitkiler, tesisler, sevkiyatlar ve/veya lotlar, araçlar, gemiler, depolar veya bunların birimleri; konukçu bitkilerin üretimi, depolanması ve nakliyesi sırasında kullanılan makineler ve ambalaj malzemeleri dahil diğer nesneler; ve uygun olduğunda, konukçu bitkilerin yetiştirildiği veya hasat edildiği üretim yeri/yerleri veya üretim alan/alanları.

b) Bulaşık konukçu bitkilerle eş zamanlı olarak üretilen veya hasat öncesi veya sonrası temas eden, EK-3'ün 2 nci maddesinde yer alan unsurlar da göz önünde bulundurularak, zararlı organizma ile muhtemel bulaşık olduğu belirlenmiş (a) bendinde yer alan tüm unsurları.

(5) Müdürlük;

a) Dördüncü fıkranın (a) bendinde yer alan öğeleri bulaşık olarak,

b) Dördüncü fıkranın (b) bendinde yer alan öğeleri muhtemel bulaşık olarak, belirler.

(6) Sınırlandırılmış bir alandan çıkan yumrular, EK-1'de atıfta bulunan testler kullanılarak zararlı organizmadan ari oldukları kanıtlanmadıkça, bu sınırlandırılmış alandan çıkarılmaz.

(7) Müdürlük, EK-4'te yer alan yüksek düzeyde bulaşık bir alanda zararlı organizma tespit edildiğinde Genel Müdürlüğe bildirimde bulunmayabilir.

(8) Müdürlük, Genel Müdürlüğe bulaşıklığı (veya salgın) bildirir. Genel Müdürlük, bu bildirimde yer alan diğer ilgili müdürlükleri olası bulaşıklığın boyutunu belirlemek ve ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralara göre sınırlandırılmış bir alan oluşturmak üzere görevlendirir.

(9) İlgili kurumlar, aşağıdaki unsurların tümünün muhafaza edilmesini sağlar:

a) Tüm testler tamamlanana kadar 7 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen materyali.

b) Tüm testler tamamlanana kadar tespit testi ve uygun olduğunda tanımlama testleri ile ilgili materyali.

c) Yedinci fıkra uyarınca tespitte bulunulması halinde, bildirim prosedürü tamamlandıktan sonra en az bir aya kadar zararlı organizmanın saf kültürünü.

Zararlı organizmayı eradike etmek için tedbirler

MADDE 9- (1) 8 inci maddenin beşinci fıkrasının (a) bendi uyarınca zararlı organizma ile bulaşık olduğu belirlenen konukçu bitkiler dikilmez. Müdürlükler, zararlı organizmanın yayılması için tanımlanabilir bir risk bulunmadığının tespit edilmesi şartıyla, EK-5'in 1 inci maddesi uyarınca bulaşık konukçu bitkilerin imha edilmesini veya başka bir şekilde bertaraf edilmesini sağlar. Konukçu bitkilerin, bulaşık olduğu tanımlanmadan önce dikildiği durumlarda, dikilen materyal EK-

5'in 1 inci maddesi uyarınca derhal imha edilir veya başka bir şekilde bertaraf edilir. Bulaşık konukçu bitkilerin dikildiği üretim yeri/yerleri bulaşık olarak tanımlanır.

(2) 8 inci maddenin beşinci fıkrasının (b) bendi uyarınca muhtemel bulaşık olan konukçu bitkiler dikilmez ve klonal bağı olan patates stokları için 10 uncu maddede atıfta bulunulan testlerin sonucuna hâle getirmeksizin, resmî gözetim altında, zararlı organizmanın yayılmasına ilişkin tanımlanabilir bir risk bulunmadığı tespit edilecek şekilde, EK-5'in 2 nci maddesinde belirtildiği gibi uygun kullanıma veya bertarafa tabi tutulur. Konukçu bitkilerin, muhtemel bulaşık olarak belirlenmeden önce dikildiği durumlarda, dikilen materyal derhal imha edilir veya EK-5'in 2 nci maddesinde belirtilen tedbirler uygulanır. Muhtemel bulaşık konukçu bitkilerin dikildiği üretim yeri/yerleri muhtemel bulaşık olarak belirlenir.

(3) 8 inci maddenin beşinci fıkrası uyarınca bulaşık olduğu veya muhtemel bulaşık olduğu belirlenen herhangi bir makine, araç, gemi, depo veya bunların birimleri ve ambalaj malzemeleri dahil diğer nesneler, EK-5'in 3 üncü maddesinde belirtilen yöntemler kullanılarak temizlenir ve dezenfekte edilir veya imha edilir.

(4) Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen tedbirlere ek olarak, EK-5'in 4 üncü maddesinde belirtilen tedbirler, sınırlandırılmış alanlarda uygulanır.

Dikim amaçlı yumrular için özel testleme tedbirleri

MADDE 10- (1) Dikim amaçlı yumruların üretim sahasında zararlı organizmanın varlığının doğrulanması durumunda, Müdürlük bulaşık yumru lotları ile klonal bağı olan hatların da EK-1'de belirtilen testlere tabi tutulmasını sağlar veya klonal bağı olan patates hatlarının bulunmadığı durumlarda, bulaşık yumru lotları ile doğrudan veya dolaylı temas halinde olan yumrular veya yumru lotları EK-1'de belirtilen testlere tabi tutulur.

(2) Sertifikalı dikim amaçlı yumruların üretim alanında zararlı organizmanın varlığının doğrulanması durumunda, ya başlangıç klonal seleksiyon bitkilerinin her biri ya da temel tohumluk patateslerin temsili örnekleri EK-1'de belirtilen testlere tabi tutulur.

Yüksek düzeyde bulaşık alan orijinli konukçu bitki yumrularının hareketlerine ilişkin geçici tedbirler

MADDE 11- (1) EK-4'te yer alan yüksek düzeyde bulaşık alan orijinli, dikim için olanlar dışındaki konukçu bitki yumruları, ancak aşağıdaki iki koşulu yerine getirmeleri halinde, yüksek düzeyde bulaşık alandan diğer alana taşınabilir:

a) Bitki pasaportu taşıması durumunda.

b) Bakanlık tarafından kayıt altına alınmış ve denetlenen ve zararlı organizmadan ari olduğu resmî olarak tanınan bir üretim yeri orijinli olanlar veya EK-1'e göre yapılan numune alma ve testlere dayalı olarak zararlı organizmadan ari olduğu belirlenenler.

(2) Müdürlük, her beş yılda bir, sorumluluk alanında bulunan yüksek düzeyde bulaşık alanın son durumuna ilişkin Genel Müdürlüğe bir rapor sunar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 12- (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre idari yaptırım uygulanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik *Clavibacter sepedonicus*'un (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouioui vd. 2018 Eradikasyonu ve Yayılmasının Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirlere ilişkin 11/7/2022 tarihli ve 2022/1194 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 14- (1) 24/9/2011 tarihli ve 28064 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Patates Halka Çürüklüğü Hastalığı ile Mücadele Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)